

Jej Excelencia
Zuzana Čaputová
Prezidentka Slovenskej republiky

V Bratislave, 31. októbra 2019

Vaša Excelencia, Vážená pani prezidentka,

týmto listom si Vás dovoľujeme osloviť v mene vyššie uvedených zamestnávateľských združení a obchodných komôr hlásiacich sa k Iniciatíve za vládu zákona/Rule of Law Initiative v súvislosti s **vládnym návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Návrh zákona bol diskutabilným spôsobom 17.10.2019 schválený v Národnej rade Slovenskej republiky (NR SR).

Úvodom by sme chceli upozorniť na **procesné nedostatky** schválenia zásadných zmien pre oblasť verejného obstarávania:

Spôsob schválenia zmien bol netransparentný a v rozpore s princípom predvídateľnosti legislatívneho procesu, pričom predvídateľnosť je jedna z priorít Programového vyhlásenia vlády SR, Akčného plánu na posilnenie SR ako právneho štátu a mnohých ďalších uznesení vlády SR. Návrh zákona o verejnom obstarávaní (ZVO) bol predmetom štandardného legislatívneho procesu, ktorý bol prostredníctvom predbežnej informácie oznámený aj širokej verejnosti ešte 25.4.2019. Následne prebehli konzultácie s odbornou verejnosťou, medzirezortné pripomienkové konanie a návrh zákona schválila (síce s pripomienkami) Hospodárska a sociálna rada a následne 21.8.2019 aj vláda SR.

Vzhľadom na dostatočný časový priestor počas legislatívneho procesu tak považujeme za veľmi nešťastné, že počas rozpravy v 2. čítaní v NR SR boli predložené a za približne hodinu aj schválené poslanecké pozmeňujúce návrhy Ľubomíra Vážneho a Petra Marčeka spolu s Dušanom Muňkom, ktoré predstavujú závažné zásahy do legislatívnej koncepcie ZVO. Z procesného hľadiska vôbec neprešli medzirezortným pripomienkovým konaním ani inou formou posúdenia, čím bola vylúčená akákoľvek odborná diskusia o navrhovaných zmenách. Upozorňujeme, že predmetné poslanecké pozmeňujúce návrhy zásadne menia znenie **Zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre**. Vzhľadom na jeho povahu je principiálne neprijateľné tento zákon novelizovať nepriamou novelou bez odbornej diskusie. Vychádzajúc z týchto skutočností považujeme uvedený postup v právnom štáte za neakceptovateľný.

Radi by sme upozornili na **problematickosť navrhovaných zmien aj z obsahového hľadiska**. Narýchlo schválené zmeny v novele ZVO prinášajú **dva zásadné problémy - rozširujú priestor na možné korupčné správanie a vážne ohrozujú úlohu Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO) ako nezávislého orgánu dohľadu**.

Zmeny navrhované poslancom Ľ. Vážnym podľa názoru mnohých odborníkov zásadne **rozširujú definíciu tzv. utajovanej skutočnosti**, a to až do takej miery, že utajovaný režim verejného obstarávania bude možné vzťahovať na neprimerane široký okruh zákaziek, súvisiacich najmä s obstarávaním IT projektov alebo aj telekomunikačných služieb. Zároveň považujeme za znepokojujúce a účelové, že sa koncepcia inštitútu utajovaných skutočností a kritickej infraštruktúry Slovenskej republiky vo vzťahu k verejnému

obstarávaní, teda otázky týkajúce sa obrany a bezpečnosti štátu, menia prostredníctvom poslaneckého návrhu bez umožnenia odbornej diskusie.

Ak by schválená novela ZVO vstúpila do platnosti, v utajovanom režime sa tak od januára 2020 môžu ocitnúť mnohé IT tendre, pri ktorých utajený režim nemá reálne opodstatnenie. Otvára sa tak veľký priestor na netransparentné a narýchlo vyhlásené súťaže v hodnote až stoviek miliónov eur a oslabuje sa tak dôvera trhu aj širšej verejnosti vo férovú súťaž a hospodárne nakladanie s verejnými prostriedkami. **Riziko netransparentného, až korupčného správania, neefektívneho využitia verejných zdrojov a zároveň aj deformácie trhu je s ohľadom na predošlé skúsenosti s viacerými projektmi informatizácie a elektronizácie verejnej správy naozaj vysoké.**

Druhá navrhovaná zmena, voči ktorej adresujeme naše zásadné výhrady, je zavedenie fikcie rozhodnutia v prípade, že ÚVO nerozhodne v lehote v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy. Poslanci P. Marček a D. Muňko navrhli, aby sa v takomto prípade uplatnila tzv. **fikcia rozhodnutia** o tom, že konanie bolo zastavené. Zároveň sa má zaviesť aj fikcia toho, že voči rozhodnutiu o zastavení konania bolo podané odvolanie, čím bude o veci automaticky rozhodovať Rada ÚVO. Takáto zmena má podľa poslancov údajne viesť k odstráneniu prietáhov pri „zdlhavých revízijských procesoch“. Navrhovaná zmena však vedie k odstráneniu riadnych revízijských procesov. Základnou náležitosťou všetkých konaní v právnom štáte je **dvojinštančnosť konania, ktorá však od 1.1.2020 môže byť de facto odstránená.**

Ak napríklad ÚVO v praxi zmešká lehotu z objektívnych dôvodov, napríklad preto, že verejný obstarávateľ Úradu nedoručí všetky potrebné podklady, bude sa mať za to, že konanie bolo zastavené, pričom o veci následne bude rozhodovať v poslednej inštancii Rada ÚVO. Vo veci tak bude absentovať rozhodnutie 2 rôznych nezávislých inštancií, ale s konečnou platnosťou bude rozhodovať jeden orgán, čo nie je odôvodnené žiadnou objektívne platnou požiadavkou. **V prostredí mnohých problematických verejných obstarávaní by mal v záujme transparentnosti a férovej súťaže prevažovať verejný záujem na posilňovaní kontroly zo strany ÚVO, s čím sú však narýchlo schválené zmeny v NR SR v priamom rozpore.**

Za **problematické rovnako považujeme zásadné zvýšenie kaucie pri podaní námietok** (až do sumy 50.000,- €). Navrhovaná zmena v praxi významne odradí, resp. de facto znemožní, podanie námietok tým subjektom, ktoré uvedenú sumu nebudú môcť uhradiť. Zvýšenie sumy kaucie poslanci odôvodňujú „odradením špekulatívnych navrhovateľov od podávania účelových námietok“. Takéto zdôvodnenie však nedáva zmysel, keďže nijakým spôsobom nefiltruje „účelové námietky špekulatívnych navrhovateľov“. Naopak, v mnohých prípadoch znemožní podanie inak dôvodných námietok len preto, že navrhovateľ zaplataenie kaucie v navrhovanej výške jednoducho finančne nezvládne, resp. si nebude môcť dovoliť mať tak značnú sumu „viazanú“ na účte ÚVO až do rozhodnutia o námietkach.

Vážaná pani prezidentka, v prípade, ak by ste zákon vrátili do NR SR na opätovné prerokovanie, si Vás zároveň dovoľujeme upozorniť na fakt, že predmetná novela sa nevenovala problematike **zákaziek s nízkou hodnotou (ZNH) a potrebou zabezpečenia ich transparentnosti** tak, ako to vyžadujú princípy verejného obstarávania. Rešpektujeme, že ZNH majú za cieľ odbremeniť verejných obstarávateľov od administratívne náročných procesov. Podnikatelia však po zmenách limitov pre ZNH platných od 1.1.2019 postrehli dramatický úbytok obstarávaní, ktoré by boli zverejnené cez oficiálne systémy. **Z pohľadu mnohých, najmä malých a stredných podnikateľov, tieto zmeny znamenali definitívny koniec transparentného**

obstarávania tovarov a služieb vo väčšine verejných inštitúcií. Uchádzači sa tak o tieto zákazky nevedia uchádzať vo férovej a otvorenej súťaži.

V prílohe tohto listu preto pripájame otvorený list, v ktorom sme poslancov NR SR žiadali o **zavedenie povinnosti ex ante zverejňovať aj ZNH**. Oceňujeme, že ÚVO už urobil prvý čiastkový krok a k 1.4.2019 technicky umožnil zverejňovanie ZNH vo Vestníku VO. Vzhľadom na absenciu tejto povinnosti v zákone a tým pádom chýbajúcu vymožitelnosť však len veľmi málo obstarávateľov túto možnosť využíva. Sme presvedčení, že takéto pomerne **jednoduché opatrenie by vnieslo do procesov obstarávania zákaziek s nízkou hodnotou (I) nevyhnutnú mieru transparentnosti, (II) podporilo by zachovanie hospodárskej súťaže v regiónoch Slovenska a (III) zvýšilo by efektívnosť vynakladania verejných financií**, t.j. peňazí daňových poplatníkov, čo je základný účel zákona o verejnom obstarávaní.

Vážená pani prezidentka, sme presvedčení, že vyššie uvedené skutočnosti poukazujú na mnohé hrozby, ktoré môžu už za niekoľko týždňov významne zhoršiť prostredie verejného obstarávania na Slovensku. **Narýchlo schválené zmeny v NR SR zásadným spôsobom znižujú transparentnosť a férovosť verejných obstarávaní, deformujú hospodársku súťaž a významne obmedzujú kompetencie Úradu pre verejné obstarávanie ako nezávislého orgánu dohľadu**. V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti Vás touto cestou chceme požiadať, aby ste novelu zákona o verejnom obstarávaní v tomto znení nepodpísali a vrátili na opätovné prerokovanie do NR SR s cieľom zapracovať vyššie uvedené pripomienky.

S úctou,

Gabriel Galgóci
Prezident
Americká obchodná komora
v SR

Rastislav Machunka
Viceprezident
Asociácia zamestnávateľských
zväzov a združení SR

Michal Kišša
Výkonný riaditeľ
Business Leaders Forum

Reza Samdjee
Prezident
Francúzsko-slovenská
obchodná komora

Richard Kellner
Viceprezident
Holandská obchodná komora
v SR

Martina Maláková
Prezidentka
Industry Innovation Cluster

v.r.

Tibor Gregor
Výkonný riaditeľ
Klub 500

Peter Serina
Výkonný riaditeľ
Podnikateľská aliancia
Slovenska

Miroslav Kiral'varga
Prezident
Republiková únia zamestnávateľov

Ivan Skaloš
Prezident
Slovak Compliance Circle

Peter Mihók
Predseda
Slovenská obchodná
a priemyselná komora

Peter Lazar
Prezident
Slovensko-nemecká obchodná
a priemyselná komora

Mária Berithová
Prezidentka
Slovensko-rakúska obchodná
komora

Jan Norrman
Prezident
Švédská obchodná komora v SR

Príloha: Spoločný list zamestnávateľských združení a obchodných komôr hlásiacich sa k Iniciatíve za vládu zákona poslancom Výboru pre hospodárske záležitosti NR SR z 9.10.2019